

Innledning fra Mediekompasset – Innspillsmøte for Ytringsfrihetskommisjonen

Jeg vil ta dere inn i klasserommet. Til læreren som står sånn som meg, foran ei mangefasettert gruppe - bredt sammensatt sånn som ytringsfrihetskommisjonen. Her har MBL vært på vegne av hele mediebransjen siden tidlig 70-tall med omfattende tiltak, nå med Mediekompasset - det som tidligere het Avis i skolen.

Hvorfor?

Læreren er selve **førstelinjeforsvaret** for våre demokratiske verdier. Og i klasserommet er det tid. Det er rom for refleksjon, diskusjon, analyse og meningsdannelse.

Ikke minst ønsker vi å bidra fordi våre tema har en naturlig plass i grunnskolens kompetanseplaner. Vår legitimitet er at vi alltid holder oss innenfor det som vi tidligere kalte pensum, og vi får stadig tilbakemeldinger om at elevene synes det er moro å lære om det som skjer i dag - "virkeligheten" knyttet opp mot skolefagene.

Kompetanseplanene dekker jo også alle tema som er innenfor Ytringsfrihetskommisjonens mandat - og Mediekompasset svarer opp alle disse med ressurser. Vi mener jo at det alltid har vært viktig å være inne i klasserommene, men at det neppe har vært viktigere enn nå hvor fake og fakta spres om hverandre i en hurtig og stadig større informasjonsstrøm.

For noen år siden, ca. 5 år, fant franske forskere beviser for at mediekompetanse gjennom undervisning i skolen var god vaksine mot å la seg lure av falsk informasjon, noe som resulterte i offentlig finansieringsbistand til dette formålet i Frankrike.

Mediekompasset er kanskje mest kjent for vår årlige nasjonale avisuke - der hadde vi 90 000 deltakere i fjor på tre klassetrinn. Så har vi omfattende digitale gratisressurser som lærere kan bruke gjennom året. Ressursen dittvalg2021.no lager vi sammen med TV2 Skole - den er ganske så komplett og oppdateres fra april og til over valget. Vi prøver også å etterstrebe at det vi lager ikke skal ha politisk slagside.

Rekker ikke å gå gjennom alle ressursene våre, men nevner at vi selvsagt har masse stoff om spillereglene for mediene og for den som ytrer seg. Det blir forklart med filmer, med fagtekster, med spillteknologi, med oppgaver til klassene og vi har selvsagt lærerveiledninger. Det blir forresten aldri forklart med pekefinger.

Hva kan du fotografere, hva kan du vise, hva kan du si? Og hva er lov til å videreformidle? Vi viser via for eksempel film hva man kan bli dømt for å si. Vi viser en ung politiker i samtale med en som har drevet netthets mot nettopp vedkommende.

Hva slags digitale spor legger du etter deg? Selv dere i salen kunne hatt glede av å se en videofilm om dette -også journalisten bak reportasjen blir lettere sjokkert og avslørt og det hele blir enkelt forklart på medielabben.no.

I fjor kom en ny reform i skolen med fire tverrfaglige tema; fagfornyelsen

Da kom vi med en flunka ny ressurs: Avistegning.no . Hovedoverskriften er **avistegning og ytringsfrihet** og denne leverer på alle de fire tverrfaglige temaene med utgangspunkt i avistegninger. Avistegningene viser gjerne komplekse og kontroversielle tema og formidler hele historien i en eneste illustrasjon. Det er også beskrivende for de pedagogiske kvaliteter tegninger kan ha i undervisningssammenheng. Her er mer enn 100 tegninger og flere videoer – vi spør om vi kan fleipe med alt, hvor grensen går osv og de eminente tegnerne Egil Nyhus og Siri Dokken svarer godt på dette i et par videoer. Skulle gjerne hatt tid til å vise dere det. Fikk vist Nyhus videoen på en lærerkonferanse og den fikk topp-score.

I ressursen blir vi kjent med to tegnere som lever i eksil i Norge, ganske heftige skjebner.

Nå skal jeg igjen ta dere tilbake til læreren - til klasserommet. I november i fjor publiserte Utdanningsnytt resultatet av en undersøkelse blant lærere om å undervise om ytringsfrihet. Dette var etter det uhyggelige drapet på en lærer i Frankrike. Resultatet av undersøkelsen viste betydelig engstelse. Undersøkelsen hadde spørsmål knyttet til Muhammedtegningene - og vil gjerne si med en gang at det fint kan undervises i temaet ytringsfrihet uten å blafre med akkurat disse tegningene.

Men uansett. Dette viser at vårt tema skaper stor usikkerhet hos en del lærere som jo helst skal kjenne seg trygge for å kunne gi et godt ytringsrom til vårt tema. Jeg er nå i høst invitert til å bidra på en workshop på en lærerkonferanse med den begrunnelsen at lærere kjenner at det er blitt vanskeligere å undervise om ytringsfrihet. Er veldig spent på hva som kommer opp..

Jeg drømmer om at vi hadde hatt ressurser til å besøke flest mulig klasserom - bidratt til undervisningen i ytringsfrihet. Jeg kan garantere at dette er et tema som elevene synes er spennende. Når vi samtidig hører at mange lærere synes det er litt for spennende skulle vi gjerne hatt mer å tilby enn digitale ressurser. Vi hadde før et tilbud som het "Journalist i klassen" - Mediekompasset sto blant annet for logistikken og markedsføringen.

Dere - det finnes muligheter i klasserommet!